EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 30. 1. 2014
COM(2014) 46 final

2014/0021 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

o schválení Haagskeho dohovoru o dohodách o voľbe súdu z 30. júna 2005 v mene Európskej únie

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

1.1. Cieľ návrhu

Komisia navrhuje, aby EÚ schválila Dohovor o dohodách o voľbe súdu z roku 2005. Únia dohovor podpísala 1. apríla 2009 na základe rozhodnutia Rady 2009/397/ES[1].

V akčnom pláne na implementáciu Štokholmského programu bol oznámený úmysel Komisie navrhnúť schválenie tohto dohovoru v roku 2012.

Schválenie dohovoru Úniou by znížilo právnu neistotu pre podniky EÚ obchodujúce mimo EÚ tým, že by zabezpečilo, že dohody o voľbe súdu zahrnuté v ich zmluvách budú dodržiavané a rozsudky vynesené súdmi určenými v týchto dohodách budú môcť byť uznané a vykonané ostatnými zmluvnými stranami dohovoru.

Schválenie dohovoru Európskou úniou by celkove doplnilo realizáciu cieľov, ktoré tvoria základ pravidiel Únie týkajúcich sa prorogácie právomoci, a to vytvorením harmonizovaného súboru pravidiel v rámci EÚ so zreteľom na tretie krajiny, ktoré sa stanú zmluvnými stranami dohovoru.

1.2. Haagsky dohovor o dohodách o voľbe súdu z 30. júna 2005

Dohovor o dohodách o voľbe súdu bol uzatvorený 30. júna 2005 pod záštitou Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného. Dohovor má vytvorením voliteľnej celosvetovej alternatívy mechanizmu súdneho riešenia sporov k existujúcemu systému rozhodcovských konaní priniesť väčšiu právnu istotu a predvídateľnosť stranám dohôd uzatváraných medzi podnikmi a stranám medzinárodných súdnych sporov.

Cieľom dohovoru je najmä podporiť medzinárodný obchod a investovanie prostredníctvom posilnenej justičnej spolupráce zavedením jednotných pravidiel týkajúcich sa súdnej právomoci založených na dohodách o výlučnej právomoci súdu a na uznávaní a výkone rozsudkov vynesených zvolenými súdmi v štátoch, ktoré sú zmluvnými stranami dohovoru.

Cieľom dohovoru je dosiahnuť rovnováhu medzi i) potrebou zaručiť stranám, že vec budú prejednávať iba súdy zvolené týmito stranami a výsledný rozsudok bude uznaný a vykonaný v zahraničí a ii) potrebou umožniť štátom uskutočniť určité aspekty ich verejného poriadku súvisiace najmä s ochranou slabších strán, ochranou pred závažnou nespravodlivosťou v osobitných situáciách a zárukou rešpektovať určité dôvody na výlučnú súdnu právomoc štátov.

1.3. Súvislosť dohovoru s nariadením Brusel I

Na úrovni EÚ sa medzinárodná právomoc súdov Únie založená na dohodách o voľbe súdu riadi nariadením Rady (ES) č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (nariadenie Brusel I)[2] [ktoré bude od 10. januára 2015 nahradené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (prepracované znenie)[3]]. Nariadenie Brusel I však neupravuje výkon dohôd v Únii o voľbe súdu v prospech súdov

[1] Ú. v. EÚ L 133, 29.5.2009, s. 1.
[2] Ú. v. ES L 12, 16.1.2001, s. 1.
[3] Ú. v. EÚ L 351, 20.12.2012, s. 1.

tretích krajín[4]. To by sa dosiahlo schválením Dohovoru o dohodách o voľbe súdu zo strany Únie.

Nedávne zmeny nariadenia Brusel I [nariadenie Brusel I (prepracované znenie)] podporili autonómiu strán tým, že znemožnili obchádzanie dohôd o voľbe súdu stranami prostredníctvom začatia konania u iných súdov v rozpore s týmito dohodami. Tieto zmeny zároveň zabezpečujú, aby prístup k dohodám o voľbe súdu pre situácie v rámci EÚ bol v súlade s prístupom, ktorý by sa uplatnil na situácie mimo EÚ po schválení dohovoru Úniou. Nariadenie Brusel I (prepracované znenie) teda pripravuje podmienky na to, aby EÚ mohla prikročiť k schváleniu dohovoru.

Vzťah medzi pravidlami uvedenými v dohovore a existujúcimi a budúcimi pravidlami EÚ sa v článku 26 ods. 6 dohovoru stanovuje takto:

„Tento dohovor sa nedotýka uplatňovania aktov organizácie regionálnej ekonomickej integrácie, ktorá je stranou tohto dohovoru, bez ohľadu na to, či boli prijaté pred týmto dohovorom alebo po ňom:

a) v prípade, že žiadna zo strán nemá sídlo v zmluvnom štáte, ktorý nie je členským štátom organizácie regionálnej ekonomickej integrácie;

b) pokiaľ ide o uznanie alebo výkon rozsudkov medzi členskými štátmi organizácie regionálnej ekonomickej integrácie.“

Dohovor má v dôsledku toho vplyv na uplatňovanie nariadenia Brusel I, ak aspoň jedna zo strán má sídlo v zmluvnom štáte dohovoru. Dohovor bude mať prednosť pred pravidlami týkajúcimi sa právomoci stanovenými v nariadení, s výnimkou prípadu, keď obe strany majú sídlo v EÚ alebo pochádzajú z tretích krajín, ktoré nie sú zmluvnými stranami dohovoru. Pokiaľ ide o uznávanie a výkon rozsudkov, nariadenie bude mať prednosť v prípade, že súd, ktorý vydal rozsudok, ako aj súd, na ktorom sa žiada o uznanie a výkon tohto rozhodnutia, sa nachádzajú v Únii.

Po schválení dohovoru Európskou úniou sa teda obmedzí rozsah pôsobnosti nariadenia Brusel I. Toto obmedzenie rozsahu pôsobnosti je však prijateľné vzhľadom na väčšie rešpektovanie autonómie strán na medzinárodnej úrovni a zvýšenie právnej istoty podnikov EÚ obchodujúcich s tretími krajinami.

1.4. Prínosy pre európske podniky

Dohoda o voľbe súdu predstavuje významný prvok pri dojednávaní medzinárodných zmlúv, keďže zabezpečuje právnu predvídateľnosť v prípade sporu. Pre podniky, ktoré sa zapájajú do medzinárodného obchodu, je preto dôležitým prvkom pri posudzovaní rizík. Číselné údaje zhromaždené v rámci prípravy návrhu Komisie na podpis dohovoru a návrhu nariadenia Brusel I (prepracované znenie)[5] potvrdzujú význam dohôd o voľbe súdu pre podniky EÚ v rámci ich vzťahov s inými podnikmi.

Účinnosť dohôd o voľbe súdu je v EÚ zabezpečená nariadením Brusel I. Autonómiu strán je však potrebné zabezpečiť nielen v rámci EÚ, ale aj za jej hranicami. Dohovor poskytne podnikom EÚ potrebnú právnu istotu, že ich dohody o voľbe súdu v prospech súdu mimo EÚ

[4] Výkon dohôd o voľbe súdu v prospech súdov Švajčiarska, Islandu a Nórska sa v Únii riadi Lugánskym dohovorom o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach z roku 2007.

[5] Pracovný dokument útvarov Komisie – sprievodný dokument k návrhu rozhodnutia Rady o podpísaní Dohovoru o dohodách o voľbe súdu Európskym spoločenstvom, SEK(2008) 2389 z 5. septembra 2008 a posúdenie vplyvu – sprievodný dokument k návrhu Komisie na nariadenie Brusel I (prepracované znenie), SEK(2010) 1547 v konečnom znení zo 14. decembra 2010.

budú dodržiavané v EÚ a že dohody v prospech súdu v EÚ budú dodržiavané v tretích krajinách. Zabezpečí takisto, že podniky EÚ budú mať istotu, že rozsudok vynesený zvoleným súdom v EÚ bude môcť byť uznaný a vykonaný v tretích krajinách, ktoré sú zmluvnými stranami dohovoru, a naopak.

V posúdení vplyvu, ktoré Komisia vypracovala v súvislosti s uzatvorením dohovoru Európskou úniou [SEK(2008) 2389 v konečnom znení] sa dospelo k záveru, že schválenie dohovoru by z dôvodu väčšej právnej istoty mohlo zvýšiť náchylnosť podnikov uzatvárať v rámci medzinárodných zmlúv dohody o voľbe súdu. Celkove to môže pôsobiť ako stimulačný prvok pre medzinárodný obchod.

Prínosy pre podniky EÚ, ktoré vyplývajú zo schválenia dohovoru Európskou úniou, sa budú zvyšovať s počtom ratifikácií dohovoru, a to najmä zo strany hlavných obchodných partnerov Únie.

2. VÝSLEDKY KONZULTÁCIÍ SO ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

Pred predložením návrhu rozhodnutia Rady o podpise dohovoru Komisia v roku 2008 vypracovala posúdenie vplyvu týkajúce sa uzatvorenia dohovoru Európskou úniou[6]. V posúdení vplyvu sa dospelo k záveru, že uzatvorenie dohovoru by bolo prínosom pre európske podniky z hľadiska podporovania právnej istoty a predvídateľnosti so zreteľom na tretie krajiny.

V posúdení vplyvu sa navrhovalo, aby EÚ pri schválení dohovoru zvážila vydanie vyhlásení podľa článku 21 dohovoru, ktorými by sa z rozsahu pôsobnosti dohovoru vylúčilo autorské právo a s ním súvisiace práva (ak je platnosť týchto práv spojená s členskými štátmi) a poistné zmluvy (ak má poistenec bydlisko v EÚ a riziko alebo poistená udalosť, vec alebo majetok sa týkajú výlučne EÚ). Vzhľadom na dosah na obe uvedené odvetvia a skutočnosť, že názory zainteresovaných strán neboli v minulosti jednotné, Komisia dôkladne zvážila potrebu vydať takéto vyhlásenia. Treba najmä uviesť, že jej rozhodnutiu navrhnúť schválenie dohovoru s vyhlásením týkajúcim sa rozsahu pôsobnosti predchádzali konzultácie s členskými štátmi v pracovnej skupine Rady pre občianskoprávne veci (všeobecné otázky), ktoré sa uskutočnili 28. mája 2013 (podrobnejšie informácie sú uvedené v bode 3.2).

3. PRÁVNE PRVKY NÁVRHU

3.1. Právomoci Únie vo vzťahu k dohovoru

Dohovor umožňuje organizácii regionálnej ekonomickej integrácie v závislosti od rozsahu právomocí vo veciach upravených týmto dohovorom uzavrieť dohovor spoločne s jej členskými štátmi alebo samostatne s tým, že jej členské štáty budú dohovorom viazané (články 29 – 30). Príslušné vyhlásenie je možné vydať v čase podpisu, prijatia, schválenia tohto dohovoru alebo pristúpenia k nemu.

EÚ pri podpise dohovoru v súlade s jeho článkom 30 vyhlásila, že vykonáva právomoc vo všetkých veciach upravených týmto dohovorom a že jej členské štáty nebudú zmluvnými stranami dohovoru, ale budú ním viazané na základe jeho uzavretia Európskou úniou. Nie je preto potrebné, aby EÚ pri schválení dohovoru vydala ďalšie vyhlásenie podľa článku 30.

[6] Uvedené v poznámke pod čiarou č. 5.

3.2. Vyhlásenia podľa dohovoru týkajúce sa jeho vecnej pôsobnosti

V záujme flexibility a zachovania potenciálne širokej príťažlivosti dohovor umožňuje zmluvným stranám rozšíriť alebo obmedziť rozsah jeho vecnej pôsobnosti prostredníctvom príslušných vyhlásení (články 19 – 22). Vyhlásenia je možné vydať pri podpise alebo schválení dohovoru alebo kedykoľvek neskôr a je možné ich kedykoľvek pozmeniť alebo vziať späť. Pri podpise dohovoru Únia nevydala žiadne vyhlásenia podľa týchto článkov. Ako už bolo uvedené, Komisia v máji – júni 2013 uskutočnila konzultácie s členskými štátmi o potrebe vydať takéto vyhlásenia. Výsledky konzultácií sú uvedené ďalej v texte.

3.2.1. Vyhlásenia podľa článkov 19, 20 a 22

Článok 19 umožňuje štátu vydať vyhlásenie, na základe ktorého jeho súdy môžu odmietnuť rozhodovať spory, na ktoré sa vzťahuje dohoda o výlučnej právomoci súdu, v prípadoch, v ktorých okrem miesta zvoleného súdu neexistuje žiadna väzba medzi týmto štátom a stranami alebo sporom. Článok 20 umožňuje štátu vydať vyhlásenie, že jeho súdy môžu odmietnuť uznať alebo vykonať rozsudok vydaný súdom iného zmluvného štátu, ak strany mali sídlo v dožiadanom štáte a ak vzťah strán a všetky ďalšie prvky týkajúce sa sporu s výnimkou miesta zvoleného súdu mali väzbu iba s dožiadaným štátom. Články 19 a 20 teda umožňujú vylúčiť z rozsahu pôsobnosti dohovoru určité prípady, ktoré okrem voľby súdu nemajú žiadny iný medzinárodný prvok.

Pokiaľ ide o uznanie a výkon rozsudkov, článok 22 umožňuje štátu rozšíriť rozsah pôsobnosti dohovoru tak, aby zahŕňal aj dohody o právomoci súdu, ktoré nemajú výlučný charakter. Kvôli zásade reciprocity sa povinnosť uznania a výkonu rozsudkov na základe dohôd o právomoci súdu, ktoré nemajú výlučný charakter, vzťahuje iba na rozsudky vydané súdmi iných zmluvných strán, ktoré takisto vydali vyhlásenia podľa článku 22.

Pokiaľ ide články 19 a 20, je potrebné poukázať na to, že právo Únie uznáva dohody o voľbe súdu v prípadoch, keď voľba súdu predstavuje jedinú súvislosť so štátom zvoleného súdu. Právo Únie nevyžaduje okrem voľby súdu žiadnu ďalšiu súvislosť so zvoleným štátom. Preto sa zdá, že neexistuje dôvod na vylúčenie takýchto situácií z rozsahu pôsobnosti dohovoru. Potvrdili to aj konzultácie s členskými štátmi, ktoré Komisia uskutočnila v súvislosti s možnými vyhláseniami podľa článkov 19 – 20. Komisia preto nenavrhuje žiadne vyhlásenia podľa týchto článkov.

Pokiaľ ide o článok 22, ak by sa rozsah pôsobnosti dohovoru rozšíril, uznávanie a výkon rozsudkov na základe dohôd o právomoci súdu, ktoré nemajú výlučný charakter, by viedlo k tomu, že súdy členských štátov EÚ by vo všeobecnosti nemohli prijať právomoc v prípadoch, keď by na nich bolo začaté konanie jednou zo strán po tom, čo už súd inej zmluvnej strany, ktorá vydala vyhlásenie podľa článku 22, vydal rozsudok na základe dohody o právomoci súdu, ktorá nemá výlučný charakter. Komisia pri schválení dohovoru nenavrhuje vydať vyhlásenie podľa článku 22. Vzhľadom na to, že tento článok sa zakladá na zásade reciprocity, prípadné vyhlásenie by sa mohlo zvážiť v neskoršom štádiu, keď bude zrejmý záujem ostatných zmluvných strán dohovoru o rozšírenie jeho rozsahu pôsobnosti na základe článku 22. Názory členských štátov, ktoré odpovedali na konzultácie Komisie, v zásade podporujú návrh Komisie prikročiť k schváleniu dohovoru bez toho, aby bolo v tomto štádiu vydané vyhlásenie.

3.2.2. Vyhlásenia podľa článku 21

3.2.2.1. Vyhlásenia vo všeobecnosti

V článku 2 dohovoru sú už stanovené viaceré výnimky z rozsahu pôsobnosti. Článok 21 okrem toho zmluvným stranám umožňuje zoznam vylúčených vecí rozšíriť prostredníctvom

vyhlásenia, v ktorom sa uvedie špecifická vec, ktorú chce zmluvná strana vylúčiť. Dohovor by sa v dôsledku toho neuplatňoval na vylúčenú vec v štáte, ktorý vydal vyhlásenie, a ostatné štáty by z dôvodu reciprocity dohovor neuplatňovali na túto vec, ak sa zvolený súd nachádza v štáte, ktorý vyhlásenie vydal. Okrem toho, aby bolo možné vyhlásenie vydať, musia byť splnené tieto podmienky: musí existovať výrazný záujem zo strany štátu vydávajúceho vyhlásenie neuplatňovať dohovor na určitú vec; vyhlásenie nesmie mať širší rozsah než je nevyhnutný a vylúčená vec musí byť jasne a presne vymedzená[7].

V posúdení vplyvu, ktoré Komisia vypracovala v roku 2008, sa navrhovalo zvážiť, či by Únia nemala vydať vyhlásenie podľa článku 21 dohovoru, ktorým by sa z rozsahu pôsobnosti dohovoru vylúčili záležitosti týkajúce sa poistných zmlúv, ak poistenec má bydlisko v EÚ a riziko alebo poistená udalosť, vec alebo majetok sa týkajú výlučne EÚ – a záležitosti týkajúce sa autorských a súvisiacich práv, ak platnosť týchto práv je spojená s členským štátom. Cieľom takýchto vyhlásení by bolo chrániť slabšieho účastníka poistnej zmluvy (podobne ako v prípade ochrany dostupnej na základe nariadenia Brusel I) a zmluvy o autorskom práve pred nutnosťou viesť spor na zvolenom súde, ktorý mohla stanoviť druhá zmluvná strana so silnejším postavením, a pritom zabezpečiť uplatňovanie určitých noriem týkajúcich sa autorského práva a s ním súvisiacich práv, ktoré boli zavedené v právnych predpisoch EÚ.

Ako už bolo uvedené, Komisia uskutočnila ďalšie konzultácie s členskými štátmi o potrebe vyhlásení podľa článku 21, pričom zohľadňovala prístup práva Únie k dohodám o voľbe súdu a mala na zreteli, že kvôli zásade reciprocity by vylúčenie špecifickej veci z rozsahu pôsobnosti znamenalo, že ustanovenia o voľbe súdu v prospech súdov Únie, ktoré by mohli byť prospešné pre strany v EÚ, by neboli vykonávané v tretích krajinách, ktoré sú zmluvnými stranami dohovoru. S ohľadom na výsledky konzultácií Komisia navrhuje obmedziť vyhlásenia podľa článku 21 na veci, v ktorých právo Únie rovnako obmedzuje autonómiu strán. Vo veciach patriacich do rozsahu pôsobnosti dohovoru sa to týka len určitého druhu poistných zmlúv uzavretých na účely, ktoré sa môžu považovať za súčasť podnikateľskej alebo profesijnej činnosti strán. Takéto obmedzené vylúčenie zabezpečí súdržný prístup k voľbe súdu v Únii aj mimo nej.

3.2.2.2. Navrhované vyhlásenie týkajúce sa poistných zmlúv

V nariadení Brusel I (oddiel 3) sa stanovuje osobitná ochranná právomoc vo veciach poistenia, ktorej cieľom je chrániť slabšiu stranu (poistníka, poisteného alebo oprávneného z poistenia) a hospodárske záujmy širokej verejnosti v mieste, kde sa nachádza slabšia strana. Poistený má preto ako žalobca možnosť žalovať poistiteľa na viacerých miestach vrátane miesta bydliska poisteného; poistiteľ ako žalobca môže poisteného žalovať v zásade iba v mieste bydliska poisteného. Tieto pravidlá upravujúce právomoc v záujme slabšej strany sú založené na predpoklade, že poistený je vždy slabšou stranou, a to aj vtedy, keď koná ako komerčný hospodársky subjekt vo vzťahoch s inými podnikmi. Tento predpoklad sa v nariadení Brusel I (prepracované znenie) nezmenil. Z tohto dôvodu bola možnosť strán uzatvárajúcich dohodu o voľbe súdu obmedzená (článok 13 nariadenia). Pravidlá upravujúce právomoc v záujme slabšej strany uvedené v oddiele 3 sa v prípade žalôb na poistiteľa uplatnia len vtedy, ak má poistiteľ sídlo v EÚ alebo ak sa na základe pobočky, zastúpenia

[7] Ako sa podrobnejšie vysvetľuje v dôvodovej správe dohovoru: „úmyslom diplomatického zasadnutia bolo, aby sa toto ustanovenie uplatňovalo iba na vymedzené oblasti práva typu vylúčeného v článku 2 ods. 2. Vo vyhlásení nie je možné použiť iné kritérium než vecnú podstatu. Môžu sa ním napr. vylúčiť „zmluvy námorného poistenia“, nie však „zmluvy námorného poistenia v prípade, že zvolený súd sa nachádza v inom členskom štáte““ (odsek 235). Jediným prípustným kritériom je teda kritérium týkajúce sa vecnej podstaty.

alebo organizačnej zložky pokladá za poistiteľa so sídlom v EÚ. Táto politika ochrany slabšej strany sa v nariadení Brusel I (prepracované znenie) nezmenila.

Dohovor sa na veci poistenia vzťahuje bez toho, aby obmedzoval autonómiu strán uzatvárať dohody o voľbe súdu. Jediné vecné obmedzenie vyplýva z článku 2 ods. 1 písm. a) dohovoru, v ktorom sa vylučujú poistné zmluvy, ktoré uzatvorili fyzické osoby ako spotrebitelia. To je čiastočne v rozpore s režimom stanoveným v nariadení Brusel I, keďže dohovor by sa vzťahoval napríklad na poistné zmluvy uzatvorené malými a strednými podnikmi. Po schválení dohovoru Európskou úniou by určité poistné zmluvy, ktoré teraz spadajú do pôsobnosti nariadenia Brusel I, napr. zmluvy medzi poistníkom v EÚ a pobočkou poistiteľa v EÚ, ktorý má ústredie mimo EÚ (článok 9 ods. 2 nariadenia), spadali do pôsobnosti dohovoru (článok 26 ods. 6 v spojení s článkom 4 ods. 2 dohovoru). Ak by sa teda dohovor uzavrel bez vylúčenia poistných zmlúv, chýbala by súbežnosť s ochrannou politikou stanovenou v nariadení Brusel I, ktorá umožňuje poistenému žalovať poistiteľa v EÚ (alebo pobočku poistiteľa z tretej krajiny nachádzajúcu sa v EÚ) v mieste svojho bydliska bez ohľadu na akúkoľvek inú právomoc na základe dohody o voľbe súdu. Nevýhodou úplného vylúčenia poistných zmlúv z hľadiska európskych poistiteľov je skutočnosť, že ustanovenia o voľbe súdu, ktoré dojednali s poistníkmi mimo EÚ, by sa neuznávali a nevykonávali v tretích krajinách, ktoré sú zmluvnými stranami dohovoru. Európski poistníci by stratili výhodu spočívajúcu v tom, že rozhodnutia súdov EÚ (zvolených stranami) by boli podľa dohovoru uznávané a vykonávané aj mimo Únie. Výhody vyplývajúce z existencie jednotného režimu, ktorý chráni záujmy slabších strán EÚ na vonkajšej úrovni rovnako ako v rámci vnútorných právnych predpisov EÚ, však prevažujú nad uvedenými nevýhodami.

Názory členských štátov, ktoré v súvislosti s touto záležitosťou odpovedali na konzultácie Komisie, boli rôzne s takmer rovnakým počtom hlasov za vylúčenie a proti vylúčeniu poistných zmlúv z rozsahu pôsobnosti dohovoru. Na základe posúdenia vplyvu a s cieľom zabezpečiť súdržnosť s vnútornými právnymi predpismi EÚ chrániacimi slabšie strany preto Komisia navrhuje, aby sa z rozsahu pôsobnosti dohovoru vylúčili určité typy vecí poistenia bez akýchkoľvek ďalších podmienok. V článku 21 dohovoru sa vyžaduje, aby sa vyhlásenie vzťahovalo iba na vecnú podstatu. V dôsledku toho nie je možné formulovať vyhlásenie podľa článku 21 tak, aby jednostranne zvýhodňovalo strany v EÚ.

V článkoch 13 a 14 nariadenia Brusel I sa neobmedzuje autonómia strán poistných zmlúv vo všetkých prípadoch. Existuje viacero výnimiek, pri ktorých strany môžu určiť súd príslušný na prejednanie ich sporu. Navrhované vyhlásenie je sformulované tak, aby v čo najväčšej možnej miere umožňovalo rovnaké uznanie tých dohôd, ktoré sú uznané právom Únie, aj na medzinárodnej úrovni prostredníctvom dohovoru o voľbe súdu. Vzhľadom na formuláciu výnimiek v práve Únie, ktoré majú chrániť len poistníkov v EÚ, a na požiadavku dohovoru, aby sa vyhlásenie vzťahovalo iba na vecnú podstatu, sa zdá, že nie je možné zabezpečiť úplný súlad medzi dohovorom na jednej strane a právom Únie na strane druhej. Konkrétne v článku13 ods. 4 nariadenia Brusel I sa stanovuje uznávanie a výkon dohôd o voľbe súdu uzatvorených s poistníkmi, ktorí majú bydlisko mimo EÚ, okrem prípadov, keď je poistenie povinné alebo sa vzťahuje na nehnuteľný majetok na území členského štátu. Keďže v rámci dohovoru nie je možné rozlišovať medzi poistníkmi s bydliskom v EÚ a mimo nej, Komisia navrhuje, aby sa výnimka uvedená v článku 13 ods. 4 vo vyhlásení nezohľadnila. Znamenalo by to, že poistné zmluvy uzatvorené poistníkmi s bydliskom mimo Únie by sa neriadili dohovorom, ale riadili by sa aj naďalej vnútorným právom Únie. V dôsledku toho by európske podniky, ktoré uzatvárajú dohody s poistníkmi mimo EÚ, mali istotu, že súdy Únie ich dohodu o voľbe súdu potvrdia na základe článku 13 ods. 4 a európski poistníci, ktorí

uzatvárajú zmluvy s poistiteľmi mimo EÚ, by mali aj naďalej prístup k súdom EÚ na základe oddielu 3 kapitoly II nariadenia Brusel I.

Celkovým cieľom navrhovaného vyhlásenia je zabezpečiť, aby:

- vyčlenenie sa obmedzilo na najmenšiu možnú mieru, ktorá je potrebná na dosiahnutie cieľa ochrany záujmov slabších strán poistných zmlúv vyjadreného v pravidlách upravujúcich právomoc v záujme slabšej strany nariadenia Brusel I. Súdy členských štátov EÚ budú môcť (na základe práva EÚ alebo prípadne vnútroštátneho práva) prejednávať spory týkajúce sa poistenia napriek dohode o voľbe súdu v prospech súdov tretej krajiny, ktorá je zmluvnou stranou dohovoru,
- bolo v súlade s dohovorom. Vyhlásenie vychádza výlučne z vecnej podstaty a je neutrálne,
- existovala súbežnosť s nariadením Brusel I, v ktorom sa v článkoch 13 a 14 vymedzujú prípady, kedy sú v poistných zmluvách prípustné dohody o voľbe súdu,
- jasne a presne sa vymedzila vylúčená vec – poistné zmluvy – a prípady, kedy sa vyčlenenie neuplatní.

2014/0021 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

o schválení Haagskeho dohovoru o dohodách o voľbe súdu z 30. júna 2005 v mene Európskej únie

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 81 ods. 2 v spojení s článkom 218 ods. 6 prvým pododsekom písm. a),

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

so zreteľom na súhlas Európskeho parlamentu[8],

keďže:

(1) Európska únia sa usiluje vytvoriť spoločný justičný priestor opierajúci sa o zásadu vzájomného uznávania súdnych rozhodnutí.

(2) Dohovor o dohodách o voľbe súdu uzatvorený 30. júna 2005 pod záštitou Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného (ďalej len „dohovor“) je cenným prínosom k podpore autonómie strán v medzinárodných obchodných transakciách a k vytvoreniu predvídateľnosti súdnych riešení v týchto transakciách. Dohovor stranám zabezpečuje najmä právnu istotu, že ich dohoda o voľbe súdu bude rešpektovaná a že rozsudok vydaný zvoleným súdom bude môcť byť uznaný a vykonaný v cezhraničných prípadoch.

(3) Článok 29 dohovoru umožňuje regionálnym hospodárskym organizáciám, akou je Únia, podpísať, prijať alebo schváliť tento dohovor, alebo k nemu pristúpiť. V súlade s rozhodnutím Rady 2009/397/ES Únia dohovor podpísala 1. apríla 2009 s výhradou jeho možného uzavretia k neskoršiemu dátumu[9].

(4) Dohovor má vplyv na sekundárne právne predpisy Únie upravujúce súdnu právomoc založenú na voľbe strán a uznávanie a výkon následných rozsudkov, a to najmä na nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach[10]. Nariadenie (ES) č. 44/2001 bude od 10. januára 2015 nahradené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach[11].

(5) Nariadenie Rady (EÚ) č. 1215/2012 pripravilo ratifikáciu dohovoru tým, že zabezpečilo súdržnosť medzi pravidlami Únie týkajúcimi sa voľby súdu v občianskych a obchodných veciach a pravidlami dohovoru. Bolo by preto vhodné, aby dohovor nadobudol v Únii platnosť v ten istý deň, kedy sa začne uplatňovať nariadenie (EÚ) č. 1215/2012.

---

8 Ú. v. EÚ C … s. .

9 Ú. v. EÚ L 133, 29.5.2009, s. 1.

10 Ú. v. ES L 12, 16.1.2001, s. 1.

11 Ú. v. EÚ L 351, 20.12.2012, s. 1.

(6) Pri podpise dohovoru Únia v súlade s článkom 30 dohovoru vyhlásila, že vykonáva právomoc vo všetkých veciach, na ktoré sa uplatňuje tento dohovor. V dôsledku toho by členské štáty mali byť viazané dohovorom na základe jeho schválenia Úniou.

(7) Únia by okrem toho pri schválení dohovoru mala vydať vyhlásenie umožnené článkom 21, ktorým by z rozsahu pôsobnosti dohovoru vylúčila poistné zmluvy vo všeobecnosti s výhradou určených výnimiek. Účelom tohto vyhlásenia je zachovať pravidlá upravujúce právomoc v záujme slabšej strany, ktoré má poistník, poistený alebo oprávnený z poistenia k dispozícii na základe oddielu 3 nariadenia (ES) č. 44/2001. Vylúčenie z rozsahu pôsobnosti by malo byť obmedzené na mieru nevyhnutnú na ochranu záujmov slabších strán v poistných zmluvách.

(8) Spojené kráľovstvo a Írsko sú viazané nariadením Rady (ES) č. 44/2001, a preto sa zúčastňujú na prijatí tohto rozhodnutia.

(9) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu (č. 22) o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tohto rozhodnutia, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Haagsky dohovor o dohodách o voľbe súdu z 30. júna 2005 (ďalej len „dohovor“) sa týmto schvaľuje v mene Európskej únie.

Text dohovoru sa nachádza v prílohe I k tomuto rozhodnutiu.

Článok 2

Predseda Rady určí osobu splnomocnenú pristúpiť v mene Európskej únie k uloženiu listiny uvedenej v článku 27 ods. 4 dohovoru s cieľom vyjadriť súhlas Európskej únie s tým, že je viazaná dohodou.

Článok 3

Únia pri uložení listiny uvedenej v článku 27 ods. 4 dohovoru vydá vyhlásenie podľa článku 21 dohovoru týkajúce sa poistných zmlúv.

Znenie vyhlásenia je pripojené ako príloha II.

Článok 4

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho prijatia.

V Bruseli

Za Radu
predseda